

Marts 1871, som jo har nogen Lighed med hvad her er forelagt, idet den angaar Afsløsning af Korn- og andre Afgifter til Statskassen, er bleven benyttet. De ærede Medlemmer, som maatte interessere sig for dette Spørgsmaal, vil jeg henvisse til Statsrevisionens Betænkning over Statsregnskabet for 1874—75 Side 20. Jeg skal kun angive for det ærede Thing, at i de 4 Aar, i hvilke denne Lov virkede og virkede til meget Tab for Statskassen, — vel at mærke Indløsningsvilkårene vare til stort Tab for Statskassen — blev den kun benyttet til Indfrielse af Afgiften af omtrent 4 pCt. af alle Yderne. Jeg tror, at dette turde tale ganske bestemt for, at Yderne heller ikke i dette Tilfælde kunne forudsættes at være villige til Forandring af deres Afgifter eller Afsløsning af dem, medmindre der bydes dem meget fordelagtige Vilkåre; men i samme Forhold Vilkårene blive fordelagtigere for dem, i samme Forhold kommer der Tab for Statskassen. Derfor tror jeg i Virkeligheden, at den Opgave, de Herrer Forslagsstillere have sat sig, er uløselig. Bydes der saadanne Vilkåre, som Statskassen kan være tjent med, er det min Overbevisning, at Yderne ikke modtage dem, og bydes der gunstigere Vilkåre, endnu gunstigere end dem, der indeholdes i Loven af 25de Marts 1871, for at faae Yderne med, vil Tabet for Statskassen blive et saadant, at jeg antager, at ikke blot jeg som Finantsminister, men, det Haab og den Tillid har jeg, ogsaa kommende Finantsministre ville stille sig paa det Standpunkt at modsætte sig et saadant Forslag.

Ordføreren for Forslagsstillerne. (S. Holm):

Forslagsstillerne kunne ganske vist ikke glæde sig ved den Modtagelse, som Forslaget har faaet hos den høitærede Regjering, og det er altsaa ikke under meget lystelige Forhold, vi gaa til den videre Forhandling. Smidlertid maa jeg dog gjøre et Par Bemærkninger til, hvad den høitærede Finantsminister udtalte. Han kunde ikke indse, at der kunde være nogen Interesse for det Offentlige, ja, saavidt jeg forstod ham, knap engang for Yderne i at faae Tienden omsat til en fast aarlig Pengeafgift. Det er jo Noget, som der i og for sig kan tvistes om, men det forekommer mig dog, at det i mange Tilfælde kan have stor Betydning, at man aarlig bestemmer veed, hvad der kommer. Naar Gjennemsnittet er fastsat paa en rimelig Maade efter et stort Antal Aar, saa er man jo ikke saaledes udfat for efter en daarlig Høst at skulle betale en forholdsvis stor Tiende. Men det har dog ikke været Hovedsagen for os i og for sig at faae Udelsen fastsat til en fast aarlig Pengeafgift. Det har kun forekommet os som en nødvendig Betingelse for at kunne komme til en Afsløsning af Tienden. Den maatte først saaledes omsættes, inden man kunde

faae den kapitaliseret, og det er jo ogsaa en Fremgangsmaade, man tidligere har foreslaaet fra forskjellige Sider. Dernæst bemærkede den høitærede Minister, at, naar man vilde gaa den Vej, saa skulde det ikke være en frivillig Sag, om Tiendeyderen ønskede en Afsløsning eller ikke. Men i alle vore Tiendelove fra Slutningen af forrige Aarhundrede og indtil nu har det jo været saaledes, at Tiendeyderen har kunnet forlange den Forandring, som Lovgivningsmagten havde indført; men man har ikke villet tvinge den igjennem. Dernæst sagde den høitærede Minister, at han heller ikke kunde forstaa, hvorfor Flertallet af Tiendeyderne skulde til for at faae en saadan Omsætning udført. Derfor det havde været muligt at foreslaa, at enhver enkelt Tiendeyder skulde kunne forlange det, saa havde Udvalget vel ogsaa tidligere foreslaaet noget Saadant; men det er jo tydeligt, at denne Omsætning af Tienden kræver et betydeligt Arbejde gjennem Kommissionerne, og man har derfor fundet det rigtigt, at det kun skulde være Flertallet i Sognet, som skulde kunne forlange dette Arbejde udført; dette er Grunden til, at Bestemmelsen er indsat i Forslaget. Smidlertid var det egentlig heller ikke denne Omsætning til en fast aarlig Pengeafgift, som den høitærede Minister udtalte sig saa stærkt imod; det var selve Afsløsningen, som for ham var uantagelig. Skulde Afsløsningen ske — saaledes forstod jeg den høitærede Minister —, saa maatte det være med, hvad man kalder Tiendens „fulde Verdi“; men det er jo netop det, der er det store Spørgsmaal: hvad der skal kaldes for Tiendens fulde Verdi. Man ansætter det meget ofte til det Femogtyvedobbelte af den, men det tror jeg ikke vil stadfæste sig, naar man ser paa Tiendens Verdi i Handel og Bandel. Tiendens Verdi er en af de Ting, som Folkethinget i 1872 spurgte den daværende Indenrigsminister om, og Ministeren lovede at give Oplysning derom. Men disse Oplysninger fremkom kun i en mangelfuld Skikkelse, og da saa Ministeren lovede at supplere og i det Hele taget forbedre dem, saaldt Sagen hen, og den er aldrig kommen frem senere. Det nuværende Ministerium blev spurgt derom i 1876; men saavidt mig bekendt er der ikke gjort noget Skridt for at frembringe nærmere Oplysning om hele Tiendeforholdet og heller ikke om Tiendens Verdi. Vi staa altsaa noget vaflende i denne Henseende, og det beror mere eller mindre paa et Skjøn, hvad man skal anslaa Tiendens fulde Verdi til. Da det ærede Medlem for Kjøbenhavns 6te Valgkreds (Gad) sammen med et andet æret Medlem i 1871—72 indbragte et Forslag om Tiendens Afsløsning, vilde han have den afløst med kongelige Obligationer efter Kurs. Det betragtede de to Forslagsstillere som den fulde Verdi. Dernæst var der de 24 Aar, som den høitærede